

54281

2. SZÁM

BUDAPESTI KIR.
1986 ÁPR.
ÁTVET

310

foto

1936. FEBRUÁR

50 FILLÉR

TARTALOM:

CIKKEK:

1. Dózsa Dezső: Változatok egy kiscső felett.
2. Habekoszt Jenő: Fotografálás lágyrajzú optikával.
3. Dr. Farkas Antal Dezső: A jog és a fényképezés.
3. Habekoszt Jenő: „Chat noir”.
4. Szöllősy Kálmán: „Kis baleset”.
5. Dr. Csörgeő Tibor: „Játék a hóval”.
6. Dózsa Dezső: „Próbatánc”.
7. Dr. Félegyházy László: „Először . . .”.
8. Várossy Gyula: „Indulás”.

MŰMELLÉKLETEK:

1. Schuster Ferenc: „A pallón”.
2. Wallner Viktor: „Patak”.

Egy kamara vagy három?

Rolleiflex

Rolleicord

Rolleiflex

Lemez

Kínofilm

Rolleiflex
Rolleicord

a valóban univerzális tükörrelexkamarák

Sikerülnek
felvételei,
ha

Cappelli
Ferrania

Ultracromatica
tekercs, vagy csomagfilmen,
nagyításai pedig:

Bromuro
papíron készülnek.

Minden felületben kapható!

Képviselet:

Salzer Endre

Budapest, V., Hold-utca 25.

Telefon: 13-4-48

Gevaert

Panchromosa rollfilm
napfénynél 26 Sch.
műfénynél 30 Sch.

felvételekhez nélkülözhetetlen!

CONTAFLEX

az első kisfilmes készülék

a beépített fotóelektromos
megvilágításmérővel és a
tükörreflexes berendezéssel.

**bármely szaküzlet rész-
letes felvilágosítással
szolgál**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. KERÜLET,
FERENC JÓZSEF-RAKPART 17

TELEFON: 82-5-88

Postatakarékpénztári cseksz. 27627

MEGJELENIK HAVONTA

fOTO

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Egész évre 6.— P
Félévre 3.— P

Egyes szám ára 60 fillér

Ausztria 1 shilling
Csehszlovákia 8 Csk
Románia 40 le
Jugoszlávia 12 D

A PHOTO-CLUB ÉS A B. S. E. FOTOSZAKOSZTÁLYÁNAK ÉS A BP. SZFÖV. VIZMŰVEK
FOTOSZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

Változatok egy kisgép felett

Rekkenő meleg volt. Teljes szélcsend. A poros úton siettem Uriból Tápiószőlőre, hogy az első délutáni vonatot elérjem. Nyakamban lógott tükörreflex kamarám. Másik táskámban 24 kazetta húzódt meg néhány tucat taralékmez kiséretében. A váltózsák egyik zsembemben melegített. Folyt rólam az izzadság. A nehéz felszerelés kinossá tette utam. Nagyon-nagyon közel voltam egy mindent megszüntető gutaütéshez. Nem részletezem, a vonatról szerencsésen lekéstem. Csak egy epizód sok turámról. De ez és a többi szenvedések végre arra készítettek, hogy könnyebb masina után nézzek. Sok tépelődés, még több válogatás után (egy új gép vásárlása külön élvezet és elég izgalmas, ha az ember sport-szerűleg űzi, t. i. a megfelelő árleszorítás igen izgalmas feladat, mert az amatőr és kereskedő közt, ha meg is egyeznek a gép kiváló tulajdonságaiban, örök vita a zsebbevágó dolog: a pénz) kikötöttem egy technikailag bátor megoldású kis formás jószág mellett. *Feladtam elveimből tehát az egyik legfontosabbat: a lemezt.* Ragaszkodtam eddig az üveglaphoz és mit tagadjam, rettenetesen lenéztem, aki filmmel dolgozott. Első kirándulásomra ahelyett hogy egy gépet vittem volna, mindkettőt magammal cipeltem. Párhuzamosan dolgoztam a két rivállal. Csoda történt, mindent meg tudtam oldani a felesúlyú kis filmes masinával, bár az öreg tükörreflexemmel, amint az amatőr bonmot mondja, „be voltam löve”. 2.8 Zeiss Tessar lencséje hallatlan perspektívát nyújtott fényerő szempontjából, redőnyzára kifogástalanul végezte feladatát. Nem a keresős-táv mérős típust választottam, a régi gépből megtartottam a nagyobb képkivágási elbírálást nyújtó tükrös reflex-szerkezetet. Még egy nagy előnye van ennek. Különböző lencsákat tudok alkalmazni minden nagyobb nehézség nélkül. Ennyi jó tulajdonság mellett mégis tartozom az igazságnak, hogy újra kezdő lettem. Még pedig a legzöldebb fülű fajtából való. Nem elég egy új gépet büszkén a készlet táskában lógatva, a világ fényképészeti szépségeire törni, hanem tapasztalat szükséges, mert bármennyire tökéletes a gépecske, vannak édes titkai, ami csak az előhívásnál válik szomorú valósággá. Pl. elmés technikai szerkezet az automatikus filmtovábbító;

de semmiféle utasítás nem mondja meg, hogy a számláló szerkezetet nem az egyes (1) számra kell beállítani, hanem az előtte megjelenő pontokra, úgy hiba nélkül felhasználódik az egész tekercs és nem lesz az utolsó képből csak fele a filmen, mert az automatikus továbbítás még nem a legpontosabb, függ mindig a film surlódásától. Jó bizony a nagyító lupét is az élesség beállításánál igénybe venni. A biztonság sohasem árt. Ha pedig ott a lupén valami éles, az éles is lesz. A gép hiába működik redőnyzárral és a másodperc ezredrészeivel. Szilárd felfüggesztést kíván. Meg kell húzni a készlet táská sziját két kezünkkel, nyakunkat tartjuk szilárdan ki, úgy nem lesz elmozdulás. Az elsütést, ha lassan végezzük, úgy 10-ed másodpercet lehet a jól alátámasztott géppel minden hiba nélkül kézből exponálni. A kis fókus (8 cm) erősen torzít, közeli tárgyaknál a háttér elrendezésénél is vigyázzunk, mert az egy kilométerre álló sürgönypózna az imádott ideál fején — előhíváskor összefotografálva megjelenik — nem esztétikus kalapdész. Felvétel után azonnal továbbítsuk a filmet. Nem ér akkor meglepetés. A nagyfényerejű lencse igen érzékeny a szemben sütő napsugarakra, sok a visszatükröződés. Nem kell azonban csak egy kis kézzel való beárnyékolás és a kellemetlen tulajdonságot kiküszöböltük. A lencse letörlésére szarvasbőrt használjunk, ha valahova megyünk, védjük obejktiv fedővel; különösen tűző napon az üveg napfény hatására elég gyorsan oxidálódik. A porszem pedig alatomos csiszoló, karcoló ellenség.

Vettem a géphez egy 180 miliméteres fókusú teleobjektivet. Eddig csak egy tekercs filmet fényképeztem el vele. De már annyit közölhetek, teljesen nyugodtan lehet még ilyen nagy gyújtótávolságú lencsével is jó kézben 1/10 másodpercet exponálni. Minden közel van. Nagyszerűen alkalmazható vitatkozó csoportok felvételére anélkül, hogy a természetességből valamit vesztenének. Rajza kifogástalan, mélysége se rossz. Sokat várok a kis géptől, be is váltja mindazt, amit ígér, csak a módját kell ki tapasztalnom. A tekercs filmek előhívását erre a célra készült hosszú tálakban kinyújtva végzem. Így sérülés a filmet nem érheti; különben a gépen belül a filmvezetés ideális, onnan úgy nevezett telegráfdrót nem származhat. Használok a pan-

filmek mindenféleségét, szép tónusmodulációkat adnak, De nem szeretem a teljes sötétben való pepecselést. Nagyszerűen segít ezen a helyesen oldott Pinakryptól „grün”. Ha az oldat túltömény, nehezen lehet a filmből kioldani. Senkit ne ijesszen meg a panfilmek előhívás utáni színváltozása; rendszeren megzöldülnek egyes fajták, vagy a kékülésre hajlamosak. Gyenge sósavas oldaton áthúzva (1% HCl) a szín élénkségéből sokat veszít, azután jöhet a mosás. A közbeiktatott sósavfürdő még azért is jó, hogy a fixálásnál keletkező csapadékot feloldja. A kimosás végeztével legjobb egy rózsás vízvezetéki csap alatt a filmet alaposan leöblíteni; úgy filmünk kifogástalan tisztasággal szárad meg. A sok újabb előhívó közül a Perutz-gyár által ajánlott nagy tartósságú, finom szemcséjű és mégis gyors hívót használom:

1000 kcm forralt víz,
4 gr Metol
160 gr kristályos nátriumszulfid,
2 gr Hydrochinon
5 gr Borax,
2.5 kcm 10%-os bromkáli oldat.

A hívás vele 5—6 perc alatt kész, igen szép tónusú, jó negatívot ad, ami kifogástalanul 6—8, sőt 10-szeres lineáris nagyítást is kibír.

Dózsa Dezső

Fotografálás lágyrajzú optikával

Divat, — mint annyi más. Divat, mint a fényképezés, a rádió, a repülés, a mozi. De olyan régi ez a divat, hogy talán mégsem az.

Ha jól emlékszem, 1927-ben itt Budapesten volt hosszú hallgatás után az első nagy nemzetközi amatőr fotokiállítás. Az ottlevő képek közül a legtöbb nemes eljárással készült. Azonban a legnagyobb felhívást Drtikol „inggombok” című képe aratta. Ez a bromezüst papíron készült kép az akkor kezdődött új irányzatnak a „neue Sachlichkeit”-nek egyik képviselője volt. A irányzat lényegét az objektív objektivitásába vetett bizalom alkotta. Ennek hatása alatt azután ezerszámra gyártották az inggombokat, rajzszegeket, sáros cipőket, kikötőoszlopokat ábrázoló fényképeket, tüélesen rajzoló anasztigmákkal. Az akkori divatos „sachlich” irányzaton a magyar fotografusok képei változtattak, mikor a világ elé léptek azokkal a képekkel, melyek egy csapásra meghódították a kiállítások közönségét és a zsűriket. A magyar stílus megszületése jelentette a lágyrajzú optikával készült fényképek reneszánszát.

Az irányzat nem új. Bizonyítja ezt Puyo 1904-ben a „Revue de Photographie”-ben megjelent cikke, melyben a monokel és periszkop lencsékkel készült csodálatosan szép zsánerképeinek technikai fogásaira rámutat. Igaz ugyan, hogy az ő gyakorlati tanácsai a mai szemmel nézve kissé különösek. T. i. objektiveinek gyujtótávolsága a fél métertől 1 méterig változik. Magától értetődően a lemeznagysága sem volt mozifilmméret.

A fényképezés optikai problémái, ha egészen nem is, de részben megoldódtak a Dagorok, Tessarok,

Heliárok elkészítésével. A lencsék rajza kifogástalan az amatőr céljaira; nagy fényerejük és a maguk éles képét nagylátszóben rajzolják ki. Azonban a hajszálelenség részben baj is. A művészetek alapvető vonása, hogy egy-egy mozzanatot emelnek ki a sok téma közül és ezt az egyet használják fel. Könnyű ez a festőnek, szobrásznak, zenésznek. Mindent a főtéma kiemelésére, aláfestésére fordíthatnak, óvatosan kerülve az azt lerontó hatásokat. A fotografus azonban nehezen tudja a zavaró részleteket elkerülni, melyek témájával együtt sokszor elkerülhetetlenül kerülnek lencséje elé. Ezek kiküszöbölésére volt szükség részben a gummi és olaj-eljárásokra, hol a manuális beavatkozásnak tág tere van, Segítségét nyújt azonban ebben a feladatban a monokel objektív azon tulajdonsága, hogy csak a kép közepét, az optikai tengelybe eső tárgyat rajzolja ki élesen. Így a főtémát az optikai tengelybe állítva, ennek élessége következtében is arra terelődik a néző figyelme. Az így kapott képnek egy, az optikai tengelybe eső pontja éles, tehát olyan objektumnál használható fel, hol csak egy kis felületet kell élesen ábrázolni. Hibája azonban az ilyen képnek, hogy az egyenes vonalak görbültek lesznek. Ez a hiba azonban portréfényképezésnél egyáltalán nem zavaró, tehát a disztorzióban szenvedő monokel arcképfotografálásra jól használhatjuk. Az előbb említett hibán kívül még fellép a szini és gömbi eltérés következtében az ú. n. szórás, mely annyira jellemzi a lágyrajzú optikát. Az ily módon készített fényképünk anasztigmát szemmel nézve teljesen használhatatlan, azonban lélektani hatásában messze felülmúlhatja a hajszálelenség képét.

A mostani fényképezés azonban inkább a zsánerképek felé húzódik. Itt a monokel használata igen problémátikus. A lencsekonstruktőrök elé kitűzött cél tehát az volt, hogy szerkesszenek egy olyan objektívet, mely élesen rajzol a szélekig, de a szórás, a fehérék átsugárzása a feketékbe megmaradjon. Így készültek a Wessely, Nikola Petscheid, Verito, Hafar, Tambar objektívek és a Dutó. Az itt felsoroltak a Dutó kivételével mind rontott anasztigmátok, melyekben a gömbi eltérés megmaradt. Ennek következtében fényrekesz szűkítésével a képfelület élesebb, hibáktól mentesebb rajzú lesz, amely hibák azonban a lágyrajzot biztosítják. A rekesznek ezt a korrigáló hatását csökkenthetjük, ha kördiafragma helyett csillagrekeszt használunk, mely a szélsugarakat, — melyek a szórást biztosítják, — bizonyos fokig érvényesülni engedi. Hasonlóan azt a célt szolgálja a Rodenstock cég által készített Imagon is, mely a fényrekesztés élességnövelő hatását a fényrekesz lamelláin alkalmazott nyílásokkal csökkenti.

Ezek az eszközök igen elterjedtek a mozgófényképezésben is. Legutóbb a Szentivánéji álomban láthattuk a monokel és egyéb lágyrajzú objektívek szépségeinek tökéletes érvényesülését. A magyar filmek igen gyakran használják a Dutót, különösen premier és second planokban. Az amatőr-mozizásban eddig még technikai okokból nem terjedt el a szoft, azonban ettől valószínűleg nem sok idő választ el.

Ha szemünk egy erősen csillogó tárgyra néz, kissé káprázik, kissé szoftol. A lágyrajzú objektív ugyanúgy lát mint a szemünk, csak a szórás más. Tehát ha ezt a fényképezési stílust divatnak nevezzük, akkor divat maga a látás is. A csillogásban a szem mindig gyönyörködött, indokolt tehát a fényképekbe is belevinni azt.

A lágyrajzú objektíveknek egy nagy hátrányuk van, éspedig, hogy alkalmazásuk korlátolt. Egy Rolleiflexbe vagy Makinába nem helyezhetek el egy Veritót, tehát alkalmazása speciális géphez van kötve. Így egy Veritótulajdonos vikendháznagyságú tükkörreflexgéphez van hozzáláncolva. Ezen segített a magyar Dutó, melyet hazánk, sőt a világ egyik legkiválóbb amatőrje, Dulovics Jenő tervezett és kivitelben Tóth Miklós tette lehetővé a nagyobb mennyiségbeni előállítását. Ezek a speciálisan csiszolt planparallel üveglemezek a „Dutók“ a fényképezési technika Columbus tojásai és éppen ezért zseniálisak. Ismertetni őket nagy elterjedésük miatt talán fölösleges is, de elég róluk annyi kritika, hogy a világ legkiválóbb amatőrjei használják és el vannak tőlük ragadtatva.

Azonban a Dutó sem küszöböli ki teljesen a speciális lágyrajzú lencsék használatát. Ezek továbbra is használhatók maradnak, mert egyrészt bizonyos célok elérésére alkalmasabbak, másrészt az amatőr, aki l'art pour l'art fotografál, sok örömet talál a különféle lencsekombinációkban.

A sok fényoldal mellett azonban a lágyrajzú felvételeknél vigyáznunk kell, hogy ne essünk túlzásokba. Ezek mindenütt előfordulnak és kiválóan alkalmasak arra, hogy lesújtó kritikát váltsanak ki a sokszor nem is legjobb indulatú nézőtől. Sőt az is gyakori, hogy nem a készítő amatőrt tartják hibásnak, hanem a Dutót. A laikus, ha egyszer képünket azzal aposztrofálja, hogy „homályos”, esetleg önkénytelenül is helyes kritikát mondott a rossz képünkre. Hogy mi a túlzás, arra viszonyt szabályt felállítani nem lehet, mint a hogy nem lehet a szépet sem tökéletesen definiálni.

Hasonlóképpen nem lehet szabályt felállítani arra sem, hogy mit fotografáljunk lágyrajzú optikával. Ez mindenkinek, mondhatni, a magánügye és egyéni ízléstől függ. Talán irányt lehet szabni azzal, hogy ott, hol nem a részletek hajszálfinomsággal ábrázolása a fontos, hanem az összbeművészet, a forma, ott indokolt lehet a lágyrajz. Természetesen fontos még a fények kedvező elosztása is a képben.

De az optika megválasztása is egyéni. Van, aki már eleve úgy komponálja meg témáit, hogy önkénytelenül is kínálkozik a felvételhez a félachromát, míg más kezében ugyanez csak zavaros képek készítésének büntársa lesz.

Hamarosan itt a tavasz napsugarával, virágfakadásával. Aki még sohasem próbálta meg a fényképezést lágyan rajzoló optikával, készítsen egy vagy két szemüveglencséből egy félachromátot, ha szeret fúrni-faragni; vagy szerezzon be egy Dutót, és próbálja meg az ilyen módon való fényképezést. Azt hiszem sok örömet fog találni benne. Sok szerencsét kívánok.

Habekoszt Jenő

A jog és a fényképezés

Irta: Dr. Farkas Antal Dezső

Első pillanatban talán csodálkozva kérde az olvasó, hogy kerül ez a két fogalom egymás mellé, hiszen az egyik teljesen gyakorlati és művészettechnikai meghatározás, mely ma már egy erősen kifejlett és a továbbiakban is rohamosan fejlődő nagyszerű emberi találmánynak fogalmát jelöli. Míg a másik, a jog merőben elvont, látszólag százszázalékig exakt valami. De a jog az, mely mindig és mindenkor uralta, uralja és fogja uralni a társadalmakat. S hogy a jog és fényképezés mily módon kerülnek egymással nexusba, ahhoz egy lépéssel közelebb visz és arra legjobban rávilágíthat a jognak, a jogfilozófia általi számos szempontból vett meghatározása közül az, mely a jogot eképpen jellemzi: a jog az a norma, mely az emberi életviszonyokat szabályozza, azaz emberi életviszonyokra van ráhatással.

Már most lássuk, melyek ezek az emberi életviszonyok? Ezek relációk, melyek az emberi társadalmon belül érvényesülnek, illetve lebonyolítást nyernek. Ezen életviszonyok tehát fellelhetők a legprimitív társadalmakban épp úgy, mint a legmagasabb fejlettségű társadalmakban. Míg az előbbieken az életviszonyok is primitívebbek, alacsonyabb rendűek, itt a magasabb fejlettségű társadalmakban bonyolultabbak, sokkal jobban szétágazók. Ebből következik, hogy a primitív társadalom joga is primaer, míg ezeké a fejlettség magas fokán áll. Ezek a relációk azután úgy a primitív, mint a fejlett társadalmakban ismét feloszlanak olyanokra, melyek által az egyén az egyénnel kerül kapcsolatba, s olyanokra, melyekkel az egyén valamely közülettel, így példának okáért az állammal jut jogviszonyba. Már most éppen ezen kialakult kapcsolatok nyomán, felettük állást foglalva jelentkezik a jog, mely mindezeket szabályozza, kialakulásukra, fejlődésükre és lebonyolódásukra offenzív, vagy defenzív hatást gyakorol, védelmébe fogadva valamely életviszonyt, vagy deleatív, megszüntető hatást fejtve ki rá. Tehát mindenhol, ahol emberi életviszonyok vannak, ott szükségképpen megtaláljuk a jogot, mely ezekre szabályozólag hat, védve, korlátozva és akadályozóan fellépve a konkrét esetekben.

Mi sem természetesebb, minthogy a jogalany, ki jogok és köteleességek alanya lehet, azaz jogosítva és kötelezve lehet, minden cselekedetével valamely életviszonyt és ebből folyó jogviszonyt vált ki. Kiválthatja azonban ezt már a pusztá létezésével is.

Így a jogviszonyok sorát fedezhetjük fel, hogy csak a legegyszerűbbet említsék elsőnek, a fényképezőgép vásárlásától kezdve minden cselekedettel kapcsolatban, mely a fényképezéssel, mint olyannal kapcsolatos. De most nem a gép és anyagvásárlásról lesz szó, mely egyszerű és a magánjog, inkluzíve kereskedelmi és váltójog körébe tartozó adásvételi ügylet.

Két problémát fogunk a következőkben megvilágítani. Gyakorlati fontosságszerinti sorrendben az első a jog a fényképezéshez, a másik a fényképezés joga. A jog a fényképezéshez a gyakorlatban

nem más, mint jog ahhoz, hogy valaki a gépet el-kattantsa, azaz exponáljon. Erről talán bárki egyszerűen így vélekedhetne: „Nos igen, én vettem drága pénzért egy kitűnő gépet, elsőrendű negatívanyagot is szereztem be hozzá, ezek után kinek mi köze hozzá, hogy én hol, mikor és mit fényképezek, minthogy ez teljesen az én tetszésemről függ!”

Ez így elgondolva igen egyszerű dolog volna, és nem okozna problémát emberek által nem lakott, társadalommentes, tehát strikte-jogot nélkülöző helyen. Egy esetleges terra-incognita felfedezése esetén, mely uratlan és pusztai birtok révén nem esik még konkrét jogi szabályok uralmi szférájába. Azonban ily hely földünkön, jelenlegi tudásunk szerint, nincs. Sőt az egyes helyek fennhatóságát illetően az államok között még viták is folynak. Az egyes országok határain belül, (mely határok a nemzetközi jog szerint a levegőre, és a föld mélyére is vonatkoznak a határookra bocsátott merőleges vonalában) az államok által alkotott jogszabályok érvényesek. Ezen jogszabályoknak az államhatalom szankciók, azaz joghátrányok alkalmazásával biztosított megfelelő hatályt. Ha azonban az államhatalom valamire vonatkozólag kifejezetten — expressis verbis — nem intézkedik, azt a jog elvi értelmezése következtében hallgatólagosan megengedettnek tekintjük, mert az emberi életnek annyi vonatkozása van, hogy azok egyenkénti és külön-külön való szabályozása lehetetlen. Így csak egyes lényeges és gyakran megismétlődő reakciókra történnek szabályozások, melyek intézkedéseiből azonban a véle rokon esetekre a bírói judikatura és a gyakorlat von következtetést.

Az érdek, melyet a fényképezőgép mindent meglátó és mindent megörökítő lencséje veszélyeztethet, lehet köz-, azaz állam- és magánérdek. Az államérdek rendszerint magasabb politikai, azaz diplomáciai érdek. Ennek egyik példájára emlékeztetünk a marseillei királygyilkossággal kapcsolatban, mikor is a francia állam minden erőfeszítést és intézkedést megtett, hogy az inkrimináló negatívok feltartóztatassanak és ne kerüljenek nyilvánosságra.

Vegyük tehát ezt a marseillei eseményt ex-plikativ példának, vizsgálat tárgyává téve azt. Itt az állam előzetesen nem fogantatosított külön intézkedést, hallgatólag beleegyezett a fényképezésbe, korlátozó, tiltó intézkedést nem téve. Tehát bárki szabadon fényképezhetett, érvényesítve jogát a fényképezéshez. Azonban megtörtént a merénylet, ezen cselekvéssel új jogviszonyok keletkeztek, melyek szükségképpen megváltoztatták a helyzetet az állam és az egyén között. Az állam eddig latens veto-jogát a körülményekhez képest érvényesítve, korlátozólag, illetve tiltólag emelte fel szavát felségjoga értelmében, noha itt már befejezett tények elé voltak állítva. Itt állam-, azaz közérdekről lévén szó, a szabályozás közjogi. Mint ebből észlelhető, a korlátozás, illetve a tilalom, lehet előleges és utólagos. Azonban értékítélet szempontjából az előleges az, melynek hatályos érvényesülése valószínűbb, lévén az kivétel, mikor a jogszabály, mely lehet törvény és különböző eredetű rendelet, visszaható erővel ruháztatik fel.

Ha strikte juris vizsgáljuk a fényképezéshez való jog problémáját, úgy arra a konklúzióra kell jutnunk a kérdéssel kapcsolatban, hogy az bizonyos mértékig a polgári jogok, kategóriájába tartozik. Ugyanis közjogunkban a sajtó szabadsággal összefüggésben találunk idevágó szabályozást. A sajtószabadság a polgári jogok egyike, melyet a szabadságharc nyomán az 1848-as törvényhozás 17. törvény-cikkében állapít meg először hazánkban. A polgári jogok az egyfomán szabad állampolgárok azon jogai, melyek a közhatalomnak velük szemben határt szabnak. Ezek lévén mindenképp előtte a legfontosabbak, alapjognak, vagy szabadsággal is nevezhetnek.

Az 1848:XVII. tc. azonban csak primaer szabályozás volt. A kifejlődő életviszonyok modernebb, újabb intézkedést követeltek; ez meg is történt a világháború kitörésének esztendejében, 1914-ben. Az 1914:XIV. tc. részletes és a kor szellemének megfelelő intézkedést tartalmaz. A sajtószabadság értelmében sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti gondolatát, a közönséges jog határain belül. A törvény részletes felsorolását is adja a sajtótermékeknek. Eszerint sajtótermék minden irat, képes ábrázolat, zenemű, műszaki, vegyiúton előállított többszörösítés. Sajtótermék a fénykép, a mozgóképfilm és a gramofonlemez is. A törvényszöveg azt mondja, gondolatát szabadon közölheti mindenki; bár ez tág meghatározásnak látszik, mégis igen sokat mond, hiszen a fénykép is mindig a fotografus egy gondolatát, elgondolását örökíti meg.

Ezek szerint most azt gondolhatná valaki, hogy fényképezhet bármit és bárhol és bármikor, azt szabadon közölheti is. Itt van azonban a törvényszövegnek egy megszorító kitétele, igen fényképezhet, közölheti is, de a közönséges jog határain belül! Ezen határok elsősorban is az állam politikai érdeke, a közszemérem, azaz oly más relációk, melyek az állam és társadalom életében fontos helyet foglalnak el. Azonban az ezen célokat szolgáló sajtórendszert a sajtószabadsággal ipso-facto ellentétet nem képez, mert ennek feladata a sajtó útján elkövethető bűncselekmények gyors és biztos megállapítása és megtorlása.

Az alapjogok közül nemcsak a sajtószabadságot biztosító intézkedések bírnak egyedüli fontossággal a fényképezés szemszögéből vizsgálva azokat, hanem nagy jelentőségű a személyes szabadság joga, mely jelenti általában a személyiség szabad érvényesülését, kifejtését, strikte, a személy sérthetlenségét, önkényes elfogatás alóli mentességét, a szabad mozgathatást, személyi és gazdasági tekintetben, a tartózkodási hely szabad választását, szabad letelepedést, az ipar és kereskedés-üzést. Az 1848. III. t. c.-nek jelentősége ugyanis, hogy a személyes szabadságot általában minden honpolgár számára egyfomán biztosítsák.

A fényképezés joga, mint olyan, a magánjogi viszonyok rendezésének körén belül nyert bizonyos rendezését. Ugyanis itt találunk oly paragrafusokat, melyek kifejezetten a fényképezéssel kapcsolatos jogviszonyokat hivatottak rendezni. Míg tehát a köz-

jogból explikatíve vonhatunk következtetést, addig a magánjogban határozott vonatkozású intézkedéseket találunk. Észlelhetjük tehát, hogy a fényképezés joga magába zárja a jogot a fényképezéshez. A magánjog szabályai lépnek előtérbe, midőn egyesek érdekeiről van szó. Azaz a magánjog az egyes embereknek, többi embertársával szemben fennálló érdekeinek szabályozása. Itt az egyesek érdekei vannak előtérben, a lényeg a magánjogi érdekek védelme. A megsértett jogok, az alaki magánjog, azaz a perjog által nyernek bírói jogsegélyt, míg az anyagi magánjog a személyek egymásközi jogait és kötelezettségeit tárgyzva, a vitás kérdésekre nyújt jogszabályt.

Az érdekek védelme elsősorban is magánjogi értelemben a tulajdon védelmével kezdődik. A tulajdonjog tárgya, mint ami legegyszerűbb és kézzelfoghatóbb, a testi dolog. Azonban vannak oly nem testi dolgok is, melyekre nézve a tulajdonjog intézménye megállapítást nyert és ezek is olyanoknak tekintendők, mintha azok tulajdon tárgyai lennének. Voltaképpen ezek a már megtárgyalt személyi jogok, melyek mindenkivel szemben érvényesíthetők, tehát absolutak. Ezen eszmei javak védelme, mely a tulajdonjoghoz teljesen hasonló, azon alapul, hogy az eszmeileg létrehozott új javak a tulajdonos kizárólagos rendelkezésére tartassanak fenn. A jog tárgya: a gondolat által alkotott eszme, tehát nem testi dolog, s nem vonható a vagyoni jogok fogalma alá, bár vagyoni érdeket is képviselnek a legtöbb esetben. Minket e jogok közül most elsősorban a szerzői jog érdekel, továbbá saját képmásához való joga.

A személyi jogok magánjogi oltalmazása csak újabb keletű és még a mult században a közjog foglalta magában. Minthogy a magyar magánjogi törvénykönyv tervezete a modern jogi szellem terméke, már mint ilyen tartalmazza a személyi jogot, és 117 §-ában kifejti, hogy „a személyiség jogáról lemondani, vagy gyakorlását a jóerkölcsbe ütköző módon korlátozni nem lehet.” Egyes vonatkozásokban érvényesülő törvények az egészség, testi épség, becsület védelmére felállított külön jogszabályok ismerik az anyagi kártérítés is. Magánjogi törvénykönyvünk tervezete a méltányosságra és a bírói szabad mérlegelésre bizza az erkölcsi jóvátétel megállapítását. Pl. valaki egy akt-felvételt készítve, azt a modell beleegyezése nélkül közzéteszi, kiállítja, (természetesen nem hivatásos modelltől van szó:) kipellengérezve ezzel őt és esetleg közszeméremérsértést is elkövetve, jóvá van-e téve cselekménye káros következménye, el van-e hártva, ha csupán büntetőjogilag vonnák felelősségre? Vajjon teljes egészében elegendő tett a jog az igazságosság követelményeinek azzal, ha az illető fénykép készítője leüli azt a pár hónapot, vagy lefizeti az esetleges pénzbüntetést, Kell-e még egyéb kártérítés is ahhoz, hogy az igazságosságnak is elég legyen téve? Kétségtelen, hogy az a nő, ki így meghurcoltatott, jövőjében tönkretétetett, esetleg elvesztette ezáltal a férjhezmenetel lehetőségét — tehát mindenképpen indokolt, hogy a jog gondoskodjon magánjogi kártérítésről is. Ez a példa rámutat a generális szabályozás szükségére, melynek a törvénytervezet a 107. §-ban eleget is

tesz, helyt hagyva mindamelllett az explikatív szabályozásnak is.

A festő, vagy fényképész nem adhatja el egy-egy szép hölgy portréját, noha abból talán sokan szeretnének megszerezni egy példányt. Ugyiszintén az arc, vagy aktképnek sajtó útján való közléséhez is szükséges a modell beleegyezése, úgy, hogy rendszerint a sajtótermékek közlésre csak a hátlapon történt kétoldalú nyilatkozattal fogadják el a fényképet. Bár ez nem törvénybe foglalt, hanem csak óvatossági intézkedés, mert fontos személyi jog a képmás joga, hiszen a képmás különbözteti meg egymástól legjobban az embereket. A védelem itt azonban korlátozott, mert pl. a karikatura elkészítése nincs megtiltva, s az közzé is tehető, bár egyáltalán nem mondható szerencsésnek az egyén szempontjából, hogy akkor és úgy rajzolható le, amikor és ahogyan az neki egyáltalán nem tetszik. Ez a karikatura jog magánjogi törvénykönyvünkben már rendezést is nyert.

Ezen szabályozások a szerzői jog főcíme alatt történtek meg. Tagadhatatlan, hogy a gondolathoz, míg meg nem jelenik, a jog nem fűz semmit. Mihelyt a gondolat betűben, hangjegyben, rajzban, festményben, gipszben, vagy fotografiában megjelenik, már jogi vonatkozást is hoz magával és védelmet igényel. Ezeket a gondolatokat már lehet birtokolni, tulajdonban tartani és bitorolni. A szerzői jogot először az 1884. XVI. t. c. tárgyalta. A legújabb rendezés az 1921. LIV. t. c.-ben történt, mely már a berni nemzetközi egyezmény alapján készült és igen alapos és modern szabályozás. Míg tehát fentebb a sajtótörvényt tárgyaluk, mely közjogi vonatkozású, most a szerzői jogi törvényt ismertetjük, mely magánjogi rendezés és vonatkozik az írói művekre, melyek írásos alakban jelennek meg. A törvény ide sorolja a fényképeket, melyeket lemásolni nem szabad, akár fotooperatőr, akár amatőr készíti őket.

Szerző e törvény szerint az, kitől a gondolat ered. Ő az alanya azon jogviszonynak, mely mindenkivel szemben fennáll, tehát ez abszolút természetű jogviszony. Különbözik ez jellemzi a személyi jogokat általában. A szerzői jogviszonynak természeténél fogva 3 eleme van, ezek a tárgy, a tartalom, és az alany. Tárgyuk szellemi termék, nem testi dolog, hanem a gondolat segélyével alkotott eszme, ezért nem vonható a vagyoni jogok fogalma alá, hanem tisztán személyjogi természetű. Bár vagyoni érdeket képviselhetnek, sőt legtöbbször képviselnek is, ez nem fosztja meg őket a személyi jog fogalmától. Ez a vagyoni vonatkozás többnyire a honorárium, a tiszteletdíj.

A szerzői jogviszony tartalma: nem behatás, tehát egy negáció, a törvény tiltó rendelkezése harmadik kívülállóval szemben. Magyar jogi kifejezésbe öltöztetve, szabad rendelkezés a szerzemény felett! Most tehát eljutottunk az előbb említett s a szerzői jogról szóló törvénycikk 1. §-ához, mely szerint a szerzői mű többszörösítésére, közzétételére és forgalombahozására a védelmi időn belül a szerzőnek van kizárólagos joga. Ez a védelmi idő a szerző életének tartamát, plus a halálától számított 50 évet foglalja magában. Meg kell azonban jegyezni, hogy a

jelen törvénynek a fényképekre vonatkozó szakasza ez alól kivételt állapít meg, amennyiben a 69. §. a törvénnyel biztosított védelmet fényképészeti műnél 15 évben állapítja meg azon naptári év lefolyásától számítva, melyben az először megjelent. Ha pedig a mű a szerző életében nem jelent meg, a védelem az ő elhalálózása naptári évének lefolyásától számított 15 év elmúltával megszűnik.

A szerzői jog sui generis, azaz sajátos faja a jogterületnek, ugyanis bár fogalom, jóideig vita tárgyát képezte személyi, vagy dologi jog légyen-e? Mint fentebb láttuk, végül is, mondhatni a középúton megtörtént a döntés. Valóban szellemi alkotásról, mint tulajdonjogról beszélni nem lehet, csupán a formának tulajdonjogáról, melyben megjelenik. A szerzői jogot lehet jogviszonyba vonni, eladni, egyesek szerint birtokolni is. Ez azonban helytelen fel fogás; ugyanis a birtok valami felett közvetlen és tényleges hatalom jogi megalapozottság háttéré nélkül. Nem lehet végrehajtás tárgya, nem lehet lefoglalni, de lehet foglalni a hasznát. Maga a szerzői jog nem zálogosítható el, de megjelenési formája a könyv, a szobor, a fénykép, elzálogosítható. A szerzői jogbitorlásnak büntetőjogi és magánjogi következményei vannak.

Büntetőjogi következménye, mint vétségé, pénz büntetés, behajthatatlanság esetén szabadságvesztés, el kobzás. A pénz büntetés fogházra változtatható át, mely azonban még anyagi halmazat esetén sem haladhat meg egy évet. Azon példányok, melyekkel a bitorlást elkövették, elkoboztatnak, mely elkobzásnak akkor is helye van, ha sem szándékosság, sem gondatlanság nem forog fenn, nemkülönben örökösök, hagyományosok ellen is helyt foglal. Ez az el kobzás kiterjed mindazokra a példányokra, eszközökre és készülékekre, melyek a szerzői jogot bitorlónak, vagy részeseinek, nyomdásznak, elárusítóknak, nyilvános kiállító és iparszerű terjesztőnek vagy üzletszerű használnak birtokában, készletében található. Ezek a retorziók személyi jellegűek, mert a sértett szerzői jogát 3 év alatt nem érvényesítvén, az elévül és a kártérítési igény joga nem száll át az örökösökre sem. A megindított per viszont örökölhető. A bitorlásért nem jár büntetés, ha a bitorló szándékosság, vagy gondatlanság nem terheli. Természetes azonban, hogy a kártérítési kötelezettség válozatlanul fennáll s a kísérletre is vonatkozik. Maga a bitorlás ténye be van fejezve, mikor a fényképészeti mű törvény ellenére sokszorosított első példánya, illetőleg a jogosulatlan kopiák első példányban elkészültek, forgalomba kerültek. Azonban nemcsak a szerző bejegyezése nélkül történt sokszorosítás, közzététel, vagy forgalomba helyezés, hanem mechanikai, vagy optikai készülékek segítségével való üzletszerű bemutatás ténye által is elkövethető a jogbitorlás. Itt a hangsúly az üzletszerűsége, a nyereszkedési szándékon van, mert hiszen azáltal, hogy valakinek fényképészeti műveit vetített képes előadás son mutogatjuk, belépődíjat nem szedünk, természetesen semmiféle jogbitorlást nem követünk el. Azonban egy képrészletnek az előbbiekben felsorolt tilalmas közzététele is szerzői jogbitorlást képez, tehát az ú. n. fotomontázsban való közlés, melynek

képrészletei különböző fényképészek művei lehetnek, a szerzői jogi törvény idevonatkozó intézkedéseinek szemmel tartásával történhetik csupán.

A bírói eljárás, mely a fentebb jelzett joghátrányokat vonhatja maga után, csak a sértett fél kérelmére indul meg s a bíróság már a keresetlevél előterjesztésével egyidejűleg, vagy még azelőtt, esetleg a per folyamán biztosítási intézkedéseket téve, ugyancsak sértett kérelmére a példányokat és készülékeket zárlat alá veheti. A pernyertes fél kívánságára azután a bíróság elrendelheti, hogy az ítélet valamely belföldi időszaki lapban, természetesen a vesztes fél költségein közzétételük. Az ítéletben kiszabott büntetés, miként az indítható eljárás, három év alatt évül el. A főlöleges és sokszor rosszindulatú pörösködésnek és szertelen aktaszaporításnak elejét veendő, Budapesten állandó szerzői jogi szakértő bizottság működik, melyet mint véleményadó szervet, a vallás- és közoktatásügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyeértve hat évre nevez ki, szakértelemmel bíró egyének sorából. A bizottság elnöke, alelnöke és tagjai szakértői esküt, illetve fogadalmat tesznek, véleményadásukért díjat számíthatnak fel.

Miután most már tisztáztuk, melyek azon körülmények és intézkedések, melyek a fényképészeti mű szerzői jogbitorlására vonatkoznak, röviden összefoglalva kifejtethetjük, hogy mit nem tekint törvényünk szerzői jogbitorlásnak, fényképészeti vonatkozásban. Tehát nem képez bitorlást: egyes másolatok ingyenes előállítás, a terjesztési cél kizárásával. Fényképezhetjük a törvényben foglaltak szerint akadálytalanul az utcákon, köztereken és a közönség részére nyitva álló más helyeken szabadban felállított építészeti műveknek külső látóképét. Ugyazintén nem tekinthetjük szerzői jogbitorlásnak már megjelent, vagy maradandólag nyilvánosan kiállított egyes képzőművészeti, iparművészeti és fényképészeti művek hű többszörösítésének mechanikai, vagy optikai készülékek segítségével történő bemutatását, tudományos ismeretterjesztő, vagy iskolai előadások keretében szemléltetés céljából, ugyanezen művek többszörösítését pusztán a szövegeértelmezés végett önálló tudományos, vagy ismeretterjesztő írói művek, vagy többek műveiből összeállított gyűjteményben iskolai használat céljából, — ha a forrást és szerzőt megnevezték. Ezek voltak azon konkrét esetek, melyekre nézve a szerzői jogtörvény 6.-ik fejezetében intézkedik, mely a fényképészeti művekre vonatkozik. Ugyanezen fejezet tartalmazza azon igen fontos elvi kijelentést is, hogy a megrendelt arcképek és szoborképmások tekintetében ezeknek nem üzleti célra történő hű többszörösítésére a megrendelőnek, illetve a képen szereplő egyéneknek a szerző bejegyezése nélkül is jogosultsága van. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a szerző, azaz itt a fényképfelvétel készítője alkotását másnak tulajdonába bocsátja, ezzel egyben szerzői jogát is átengedi.

A törvény következő, 7-ik fejezete ezek után a mozgófényképészeti művekkel foglalkozva kifejti, hogy a mozgófénykép-mutatvány alakjában megjelenülő termék tartalma szerint az írói művekkel és a képzőművészeti alkotásokkal, illetőleg a fényképészeti művekkel egyenlő védelemben részesül, ha

Játék a hóval

Foto Dr. Csörgeő Tibor.

Próbatánc

Foto Dózsa Dezső,

Először. . .

Foto Dr. Félegyházy László

indulas

Foto Várossy Gyula

A pallón

Foto Schuster Ferenc

Patak

Foto Wallner Viktor

Chat noir

Foto Habekoszt Jenő

Kis baleset

Foto Szöllösy Kálmán

szerzője a cselekmény kitalálásában, vagy a színrealkalmazás és elrendezés módjában a bemutatott események és egyéb ábrázolások csoportosításában, vagy egyéb módon a műnek egyéni és eredeti jellegét adott. Itt a film nyilvános előadására a meghatározott védelmi időn belül — mely megegyezik a fényképekre vonatkozó idővel, a szerzőnek van kizárólagos joga. Az egyéb rendelkezések továbbiakban megegyeznek, a fentebb elmondottakkal. Bár ezen törvény igazán újnak mondható, a technika gyors haladása 1921. óta mozgófényképeszeti vonatkozásokban már újabb rendezést sürget, mert a hangosfilm merőben új helyzetet teremtett, hiszen kép, beszéd és zene most már együttesen van ráfotografálva a mindent produkáló filmszalagra. Ez a tény pedig kumulatív hatásánál fogva a jogkövetkezmények egész új bonyolult sorát idézheti elő.

Felmerül tehát az újabb rendezés szükségességének eszméje, melynek törvénybe való foglalását nemcsak a magánjogi vonatkozásokban, de közjogi, tehát inkluzíve közigazgatási-jogi téren is a fényképezőipar nevében sürge'nünk kell mert csupán a törvényekben történt világos szabályozás mentesíthet ezen a téren uralkodó jogbizonytalanságot, melyre talán eléggé például szolgált a Budapestben tartózkodó walesi herceg, ma már angol király fényképezése körül támadt afférok sorozata. Törvényes rendezés szükséges nemcsak egyes országokon belül, hanem nemzetközi megegyezésen alapulva. Biztató például szolgálhat ezen a téren a szerzőjogi törvény külföldi vonatkozások alatti fejezetében foglalt rendezés, mely szerint a magyar állampolgárok külföldön megjelent műveire, ott kiállított fényképeire is kiterjednek a már ismert intézkedések. Viszont külföldiek művei, amennyiben nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik, a törvény védelmében csak akkor részesülnek, ha először Magyarországon jelennek meg.

Sajnos, a nemzetközi rendezés mielőbbi megvalósulását károsan hátráltatja az a kölcsönös bizalmatlanság, mely a nemzeteket az egész világon egymással szemben óvatossá és meg nem alkuvóvá teszi. A hadi- és ipari kémkedés preventív intézkedések sorozatát teszik szükségessé, s ez az atmoszféra nem lehet nemzetek közötti törvény-alkotások előidézője.

Mig tehát ezen a téren a rendezés késlekedése indokoltnak látszik, addig a fényképezés és rokonművészetek másik égető problémája sikerrel volna megoldható, s ez a kérdés-komplexum három szóban vibrál mindmáig megoldatlanul: „Amatőr, — kontár, — professzionista fényképezés.”

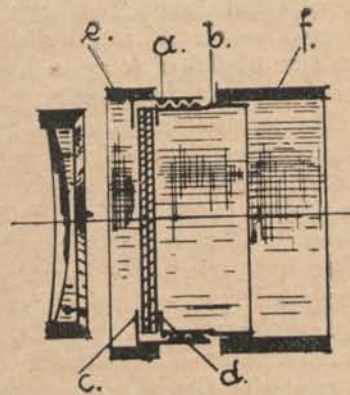
Ez azonban következő tanulmányom témájául fog szolgálni.

Apró fogások

(2. folytatás.)

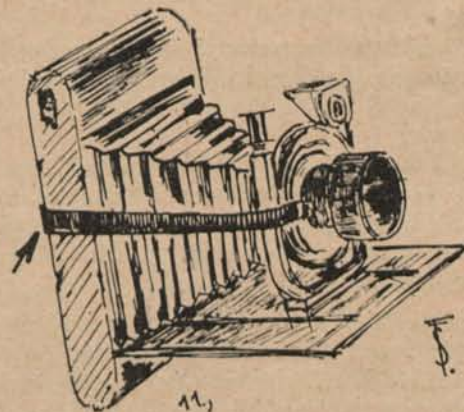
Ugy érzem, hogy a fotoállvány után sorrendben a szűrőfoglatok okozzák a legtöbb kellemetlenséget az amatőrnek. A piacon kapható szűrőfoglatoknak közös tulajdonsága, hogy a lencse elé illesztése

rugós szorítással van kivitelezve és igen könnyen lessnek a lencse keskeny foglatat pereméről.

10.

Tessék elképzelni azt, a fotóst, akinek a kéthetes túrája első napján legurul 50—100 méteres magasságból a szűrője, vagy bele esik egy rohanó hegyi patakba, hóba stb. — egész túrája kárba vész. Egy ily „vizbe esett” fotografálás után kellően doppingolva állítottam össze a 10. ábrán vázolt szűrőfoglatot, amelyen a napellenző is rajta van. A foglat két hengerrészből áll „a” és „b”. Ezek durva csavarmenettel egymásba illeszthetők. Mindkét henger kis peremmel bír, „c” és „d”, ezek közé szorítható cserélhetően a különböző fokozatú szűrő vagy dutó. Az „a” hengerre felragasztottam a rajzon „e” jelű papírhengert a lencse foglatoknak megfelelő átmérővel és a „b” hengerre az „f” jelű papírhengert napellenzőnek megfelelő kiugrással. Végül az „e” jelű papírhengerre kétoldalt fekete gummiszalagot varrtam fel (mint ha gomb lenne). A használata nagyon egyszerű a foglatnak. Bele kell illeszteni az „e” jelű hengerbe a lencse foglatot és a gummiszalagot a gép háta mögé kell húzni. (11. ábra). A gummiszalag megakadályozza a foglatat leesését, viszont a szalag tágulása lehetővé teszi a lencse eltolását a homályos üveghez képest, — élességállításnál.

11.

A csavarmenettel ellátott „a” és „b” hengert a szerelő ládában fedeztem fel, — valamikor Mignon lámpa foglat volt, abból vágtam le. — Belső átmérője valami csodálatos okból éppen 33 mm, s így a 31 mm-es szűrő jól beleillik. A papírhengerek pedig diapositiv szegőszalagokból készültek úgy, hogy a ragasztó anyaggal bevont részén a felfekvésnél

mindig nedvesen tartottam. Száradás után a cca 1½ mm vastag henger csontkemény lett és az egyenlőtlen szélét üvegpapíron szépen ki lehetett csiszolni.

Az árnyékoló henger „f” megfelelő kinyulását grafikus uton úgy állapíthatjuk meg, hogy lépték helyesen felrakjuk a negatív átmérőt. (nem oldalhossz) és a fókusz távolságon keresztül meghúzott látószög metszése megadja minden hengerátmérőnél a hengerhosszt.

Aki nem szeret méricskélgni az az árnyékoló hengert készítse el előbb, vékony papírból (én is így csináltam) és a negatív helyén homályos üvegen kontrolálja, hogy a lencse nem rajzolja-e ki a hengert. A vékony papírhengert addig kell visszavágni, amíg a lencse lebléndezett állapotban sem rajzolja ki.

Azok az amatőrtársaim, akik nem pepecselők a 10. vázlat alapján, minden jobb műszerésznél olcsón elkészíttethetik ezt a szűrőfoglatos napellenzőt teljesebben fémből.

A lemezes gépeknél a gummi, a gép hátsórészén zavarna. Lemezes gépnél a 12. sz. ábrán vázolt módon erősítjük fel a szűrőfoglatot, a lencsét tartó U alakú fémrúdra.

(folytatása következik.)

Egyesületi hírek

A Photo-Club hirei

A Photo-Club választmánya f. évi február hó 5-én ülést tartott, amelynek tárgya a folyó ügyeken kívül a Club XXXVII. évi rendes közgyűlésének előkészítése volt. A választmány elhatározta, hogy a közgyűlést folyó évi március hó 31-ére, illetőleg amennyiben ez határozatképtelenség miatt eredménytelen lenne, — április hó 7-ére hirdeti meg, illetőleg hívja össze. A közgyűlésre ugyan külön értesítések is szétküldetnek, mindazonáltal a választmány ezen az úton is felhívja reá a tagok szíves figyelmét.

Az említett választmányi ülésen rendes tagoknak felvették: dr. Olgay Kálmán nyug. miniszteri tanácsos és Welmann Róbert festőművész, budapesti lakosok.

A Club legközelebbi választmányi ülése március hó 4-én lesz, — amilyen elsősorban azok a jelentések és javaslatok kerülnek megvitatás alá, amelyeket a választmány a közgyűlés elé szándékozik terjeszteni.

Február 8-án a Clubban amatőr keskeny film bemutatót tartott Kovács Pál tagársunk.

A vetítés körülbelül egy órát vett igénybe. A felvételek osztrák si-turák képeit ábrázolták és a nézőkben nagy érdeklődést és olykor élénk derűtséget váltottak ki. Ugy halljuk, hogy Kovács Pál tagársunkat fel fogják kérni a bemutató megismétlésére.

Az amatőr-tanfolyamon, — utolsó beszámolónk óta lapunk zártáig, — a következő előadások tartottak:

1936 január 27. *Harmatzy-Simon Lóránt: Dia-
pozitívek készítése és színezése.* Az előadást számos diapozitív vetítése tette szemléltetővé, amelyekkel az előadó a különböző természetű negatívokról készített diapozitívek eredményét, különböző gyártmányú diapozitív-lemezek tulajdonságait és végül a különböző színezési eljárásokkal elért színezés hatását és eredményeit illusztrálta.

1936 február 3. *Schuszter Ferenc: Apró fogások.* (Hogyar segít magán az ügyes amatőr?) Mind ezek a „fogások” egy-egy „Columbus tojása”. A „FOTO” olvasói ezeknek egy részét már ismerik lapunk hasábjairól is. A továbbiakat, — amelyekről az előadó előadásában említést tett, — sorozatosan szintén majd közöljük lapunkban.

1936 február 10. *Szakál Géza: Az olaj-, bróm-
olaj-eljárások és az átnyomás.* Az előadásnak különös érdekességet adott, hogy az előadó a hallgatóságnak gyakorlatilag is bemutatta egy brómolaj-kép elkészítését, kézzelfoghatólag bebizonyította, hogy az úgynevezett „nemes eljárás” alkalmazásánál a technika mennyire a kezében van a kép alkotójának és ezt az egyéniséget, felfogást, művészi invencióját mennyire bele tudja vinni a munkájába.

1936. február 24. *Szakál Géza: Pigment és rokon
eljárások.* (C. Carbro, Bühler ismertetése). Nagyszámú közönség jelenlétében és élénk érdeklődése mellett ismertette az előadó a fenti eljárásokat és azoknak kivitelezését nyomban be is mutatta.

1935—1936. évi tanfolyamunk márciusi befejező előadásai:

1936. március 2. *Szines fényképezés.* Előadó: *Vanausz József.* 1936. március 9. *Az Amatőr mozi ismertetése és bemutatása.* Kivételesen az Amatőr Mozgófényképezők Egyesületének clubhelyiségében, (VIII., Rákóczi út 19. félemelet 16. bejárat a mellékutcából). Előadja: *Az Amatőr Mozgófényképezők Egyesülete.*

1936 február 17. *Feledy Dezső: A gumi-nyomás.* Előadó, aki a gumi-nyomásnak Magyarországon egyik legrégebbi és legszakavatottabb ismerője az elmélet ismertetése mellett gyakorlatilag is bemutatta a gumi-nyomást, és annak technikáját.

Márciusi, szerdai műsoros estünk. 1936. március 18-án 7 órai kezdettel: *A jég hazája,* vetített képes előadás; vezeti: Hajnal Nándor.

Az összes előadások díjtalanok és azokra a club Elnöksége minden érdeklődőt őszinte szívélyességgel fogad.

A fotoipar köréből

A Kodak Limited két filmje, a *Supersensitive Panchro* és a *Kodak Panatomic* film. Ezek közül a *Supersensitive* magasabb érzékenységtű, míg a *Panatomic* finomabb szemcsészetű és tökéletes, nagyméretű nagyításokra alkalmas. Ahol tehát fontos a nagyon rövid expozíció, használjuk a *Supersensitive* filmet, míg más esetben a *Panatomic* vezet tökéletesebb eredményre.

A Tetenal—Photowerk G. m. b. H. Berlin fotoké-
miai gyár cikkeinek képviselőjét Gondos Géza, Bu-
dapest, III., Lajos u. vette át. A gyár fontos gyártmá-
nyai, a mai amatortársadalmat erősen érdeklő finom
szemcse és kiegyenlítő hívók, mint: a Neotonal, Me-
lional, Parvofin elnevezésű mechanikai hívók, Euko-
pin és Neutraltyp papírhívók. A hívók ismertetését,
adatait jövő számunkban közöljük, azoknak vizsgá-
lata után.

Fehér—Optika, Budapest, IV., Muzeum krt. 2. sz.
alatt megnagyobbított, modernül berendezett üzletében
és laboratóriumában, 80 liter irtartalmú tankjaival
várja teljes felkészültséggel az amatőrök megbízásait.

Reflecta, az olcsó, valóban tükörreflex-gép 6×6
cm. tekerescsfilmmel. Két típusban került a piacra: F:
4.5 anasztigmával, Selo-zárral (1/100 mp.) ára 70 P.
Compur-zárral (1/250 mp.) ára 115 P.

Kósa József

Kiállítások

Bristol Phot. Exhibiton.

1936 május 2. — május 19-ig. Beküldési határidő:
1936 március 28.

Salon International De Charleroi. (Belgium.)

1936 április 9 — április 19-ig. Beküldési határidő
1936 március 1. Részvételi díj 5 belga frank. — A
képek a következő címre küldendők: M. R. Popu-
laire, 18 Rue de l'Egalité, Charleroi Belgique.

The Victorian International Salon of Photography. Mel- burne, (Australia).

1936 április 17. — május 2-ig. Részvételi díj 5
angol Shilling. Beküldhető legfeljebb négy kép. —
Cím: C. Stuart Tompkins A. R. P. S. Secretary,
V. J. S. P. Junction, Camberwell, E. 6. Melbourne.
Victoria, Australia.

Erste Internationale Kuntsphotographische Ausstellung in Karlsbad.

1936. július 18 — augusztus 9-ig. Beküldési határ-
idő: 1936. június 18. Részvételi díj 30 Kc. Cím:
Hugo Heyer, Karlsbad, Schulgasse 26.

Pitsbourg Salon.

1936 március 13 — április 12-ig. Beküldési határ-
idő: 1936 február 15.

Americ. Annual of Photography 1937.

Beküldési határidő: 1936 március 15. Részvételi díj
nincs.

Leicester P. S. International Exhibition Leicester.

1936 február 24 — március 7-ig. Beküldési határ-
idő: 1936 január 24. Beküldhető képek száma: 6.
Részvételi díj: 5 angol Shilling. Cím: Exhibition
Secretary. H. Foscutt. 19. Doncaster Road. Leicester

Birmingham Photographic Society Birmingham.

1936. február 29 — március 14-ig. Beküldési határ-
idő: 1936 február 8. Cím: Hon. Secretary, Eric
H. Bellamy, Waterloo House, 20. Waterloo Street,
Birmingham.

XV. Salon International De L'A. B. P. C. Bruxelles, Belgique.

1936 május — október-ig. Beküldési határidő: 1936

március 15. Részvételi díj: 6 belga frank. Cím: M.
Maurice Broquet, 77. Rue du Sceptre, Bruxelles,
Belgique.

Edinburgh Photographic Society Edinburgh (Scotland).

1936. február 22 — március 7-ig. Beküldési határ-
idő: 1936 február 3. Részvételi díj nincs. Cím: Hon.
Exhibition Secretary, Geo. J. Kennedy, 16. Royal
Terrace, Edinburgh.

Salon International d' Art Photographique Bruxelles.

1936 március 21 — április 5-ig. Beküldési határ-
idő: február 26. — Részvételi díj: 7 belga frank.
— Cím: M. M. Oevaiore, 152. Rue Markelbach.
Bruxelles.

26. Ann. Competition of Americ. Photography.

Beküldési határidő: 1936 április 1. Részvételi díj
nincs.

Boston Salon of Photography.

1936 május 11 — május 23. Beküldési határidő:
1936 április 11. Részvételi díj nincs.

„Das Interessante Photo”.

A „Querschnitt” című folyóirat január száma sze-
rint összértékben 500 RM. kp.-díjjal jutalmaz gro-
teszk és különleges fényképeket. A fényképeknek
művészieknek kell lenniük. Beküldési határidő:
1936 március 1. Beküldhető legfeljebb 6 kép. Cím.
„Fotowettbewerb” Verlag der Monatszeitschrift „Der
Querschnitt”, Berlin—Steglitz.

„5 th. International Salon of Photography of the Syra- cuse Museum of Fine Arts” Syracuse.

Megnyílik 1936 április 15-én. Cím: Syracuse Camera
Club of the Y. M. C. A., 340. — Montgomery St. —
Syracuse. — New-York. (U. S. A.).

II. Mednarodna Razstava Umetniske Fotografije, Ljubjana.

1936. május 2—24-ig. Beküldési határidő: 1936.
évi április hó. Beküldhető képek száma: 4 db.
Részvételi díj: 5 svájci frank. Azok a képek, me-
lyek a „Galerie”-ben már megjelentek, zsűrizés
nélkül kiállításra kerülnek.

Figyelmeztetés! Különösen tengeren túli kiállítások ren-
dezése csupán a megnyitás napját közölte. — A
résztvenni szándékozók ezúton figyelmeztetjük,
hogy a több hetet is kitevő szállítási időt vegyék
tekintetbe.

Kósa J.

Könyv és lapszemle

Photofreund — Jahrbuch 1936. (Photokino-Verlag
G. m. b. H. Berlin) von Fr. Willy Frerk.

Tökéletes — évkönyv. Figyelme mindenre kiter-
jed. Szövegi része érdekesen újszerű s mivel őszinte
nyíltsággal szókimondó, tehát merész. Jellemzi a mai
amatőrállapotokat, majd az 1935. év tapasztalatai
nyomán ismerteti a panchromatikus anyagokat, fog-
lalkozik a szűrő-kérdéssel, a modern sportfotografiá-
val, szemléltető példákkal. Majd végül az amatőr tár-
sadalom jövő évi kívánságait érinti.

Cikkei frissek, elevenek, érdekesek s mellett
oktatók is. 88 műmelléklete a német fotó és nyomda-
technika remeke. A könyv ára diszes vászonkötésben:
7 P 70 f.

Skikamerad Toni. Reznicek tollából és Dr. Paul Wolff képeivel. Reznicek avatott tolla élvezetes élményekben ismerteti az utat Münchentől Garmisch Partenkirchenig, az ideai téli Olimpiász színhelyéig és kedves riportszerű történetekkel az Olimpiász befejezéséig. Lebilincselően érdekes szinte rádió-bemondószerű, a lüktető élet frissességével.

És azután — dr. Paul Wolff, a németek Lecia mesterének 78 pompás, egészoldalas képe. Minden egyes képe a kis gép győzelme az eddig le nem küzdött nehézségek felett. Kritikát gyakorolni felette, szerénytelenség lenne. A mesteri felvételek a különböző magaslati régiókból, (1500—3600 m-ig történtek. Végül dr. Paul Wolff beszámolója küzdelmeiről, sikeres győzelmeiről — és kudarcairól is. Minden képe technikai magyarázatot és adatot tartalmaz és ezzel az elmélyedő amatőrnek sok hasznos útmutatással szolgál.

Déván: A sízés technikája. Európa legjobb és legmodernebb sí-könyve. Nemcsak a kezdőknek nélkülözhetetlen, hanem a már sielni tudóknak is. Szemléltető ábrákban minden mozdulat külön-külön megfigyelhető. Az illusztrációk Arató Gyula művészetét dicsérik. A könyv végül foglalkozik Ausztria összes sporthelyeivel, azoknak részletes és mindenre kiterjedő leírásával. A szépen kiállított könyv ára: 3 P. — Beszerezhető kiadóhivatalunkban.

Die Galerie. Új köntösben, szokott finom kiállításban lépett negyedik évfolyamába. Pompás műmellékletei között két magyar fotóművész: Tabák Lajos és Málnásy Béla képeit találjuk.

Camera. A tőle megszokott komoly tárgyilagos cikksorozataival, eddig nem eléggé kimerített kérdésekre ad kielégítő választ. Internacionális képei szépek, jól megválasztottak, csak a sárgás alapszín nem minden témánál elégíti ki. (Havas táj!) Kósa József.

Képeinkhez

dr. Csörgő Tibor: „Játék a hóval”. Rolleiflex 6×6 cm. Tessár f. 1:3.8, szűkítés: f. 1:4, 2 × sárga szűrő, 1/100 mp. Pernox film. Február hóban. Finom szemcse hívó.

Dózsa Dezső: „Próbatánc”. Reflex Korelle 6×6 cm. Tessár f. 1:2.8, szűkítés: f. 6.3, világos szűrő, 1/75 mp. Hívó: Metol-borax.

dr. Félégyházy László: „Először . . .”. Mentor tükörreflex gép 6½×9 cm. Tessár f. 1:4.5, gyújtáv 15 cm, szűkítés f. 6.3, világos szűrő, 1/100 mp. Negatívanyag: Agfa Isochrom, napfény; hívó: Metol-borax.

Habekoszt Jenő: „Chat noir”. Mentor tükörreflex gép 9×9 cm. Monokel f. 1:5, 2-szeres sárga szűrő, 1/30 mp. Augusztus, d. u. 4 órakor. Lemez: Gevaert; Super Chromosa 9×9 cm. Metol-bórsav-borax hívó.

Schuster Ferenc: „A pallón”. Rolleiflex 6×6 cm. Tessár f. 1:4.5. 1. sz. Dutó, szűkítés f. 5.6, 1/50 mp. Negatívanyag: Agfa Isochrom film. Kiegyenlítő hívó: Metol.

Szöllősy Kálmán: „Kis baleset”. Rolleiflex 6×6 cm. Tessár f. 1:3.5, szűkítés f. 6.3. Dutó 0. sz. gyenge nap, 1-szeres sárga szűrő, 1/100 mp.

Várossy Gyula: „Indulás”. Rolleiflex 6×6 cm.

Tessár f. 1:4.5, szűkítés f. 9, sárga szűrő (világos). Negatívanyag: Agfa Isochrom. Hívó: Rodinal 1:20.

Wallner Viktor: „Patak” f: 6.3, világos szűrő, 1/50 mp. Kiegyenlítő hívó. (Egyéb adat nem áll rendelkezésünkre.)

Szerkesztői üzenetek

S. Gy., Szeged. 1. Nagyításnál szerepet játszik az u. n. fizikai szemcse is. A fényelhajlás következtében a negatívon lévő finom szemcsék lenagyított képe helyett egy sokkal durvább szemcsészetű képet kapunk. A magyarázata ennek a jelenségnek a fizikai fénytán körébe tartozik. Ez az effektus különösen erős kis fényrekeszeknél, azért nem szabad nagyításainknál a lencsét lerekeszteni és célszerű nagyfényerejű nagyítóobjektívet használni. — 2. A finomszemcseshívók általában tartósak, épen a kis szóda és nagy szulfittartalmuknál fogva, azonban még sem használhatók sokszor, mert többszöri használatnál durvább szemcsészetű negatívot adnak. Azért célszerű, ha mindig friss hívóban hív és negatívait nem hívja túl.

B. J. Budapest. Negatívjain lévő fehér bevonatot, mely mészlérakódásból ered, hig sósavoldattal távolíthatja el. E célra alkalmas az ipari sósav is. A tömény sósavoldatból 3—4 cseppet egy deci vízbe öntve és abba a negatívot egy percig áztatva, eltűnik a fehér mészfátyol. Utána alapos mosás következik. A legcélszerűbb, ha fixálás után alkalmazza a sósavfürdőt.

P. G. Miskolc. A lapunkat vidéki pártoló tagjaink ingyen kapják. Pártoló tagsági díj egy évre 12 P. Érdeklődésére levélben küldjük a belépési nyilatkozatot és alapszabályainkat.

L. V. Budapest. Előadássorozatunk már a vége felé jár. Azonban a fotóképzést a tavasszal kirándulásokkal folytatjuk, melyeket a fotografálás minden terén jártas tagjaink fognak vezetni. Ha.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

WANAUS JÓZSEF

FELELŐ KIADÓ:

HABEKOST JENŐ

Centrum Kiadóvállalat Rt. Igazgató: Bornemisza Gábor.

Zalán György fotobolt

Telefon: 40-7-86.

VIII., József-körut 25.

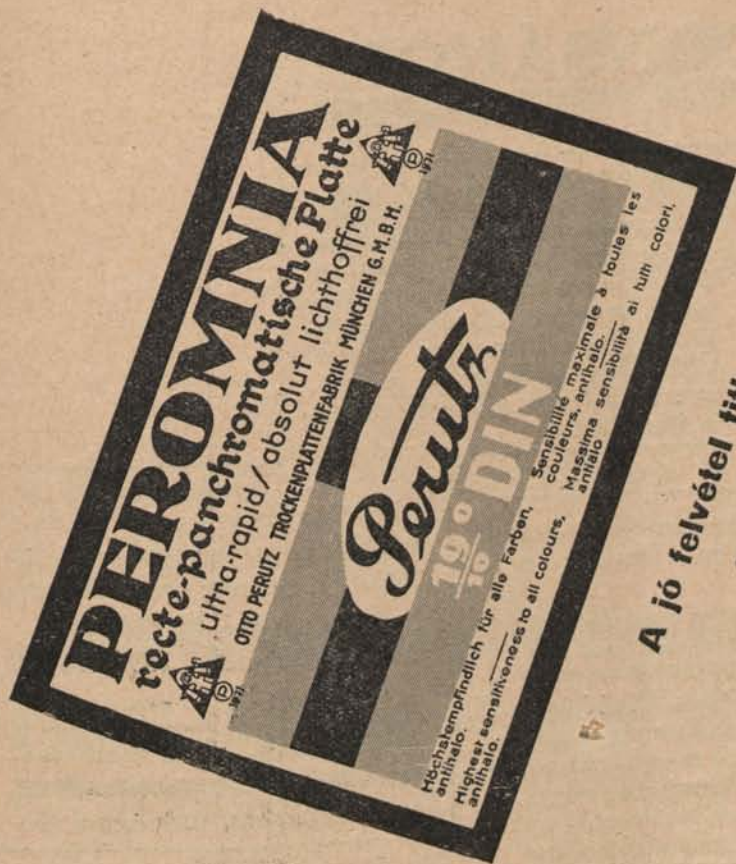
WANAUS JÓZSEF

FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

Budapest, IV., Sütő-u. 2.

Deák Ferenc-tér sarok

TELEFON: 81-3-26.

A jó felvétel titka:

FOTH FLEX a fotócsoda!

6x6 cm. redőnyzár 1 mp-től 1/500 mp-ig, beépített önkijelző!

Az egyedüli tükörreflexkamra, mely redőnyzárral működik.

2 db F: 35 Foth anastigmával, automatikus filmszámláló szerkezettel. A leggyorsabb felvételi lehetőség, egyszerű kezelés.

A fotótechnika minden újítását magában foglalja. Fémkioldóval és vállszíjjal ára csak

P 180.-

Kapható minden szaküzletben!

Vezérképviselőt:

SZENES LÁSZLÓ
Budapest, VII., Károly-krt. 3/a.
Telefon: 33-1-20.

Eladó

kifogástalan állapotban lévő, alig használt, hibátlan

nagyító- és vetítő-gép

Horizontális alaku. Eugen Pogade-fele gyártmány. 9x12, 8x10,5, 8,5x8,5 és 6x9 nagyságú betétekkel. Optika:

Busch Anastigmat. „Omnia” Fényerő: 7,7, Gyű-áv: 190 m/m. Ezenkívül külön vetítő-objektív. Villanyvilágítás felszerelés. Vetítővásznon: 120x120 cm. Cím a kiadóhivatalban.

Hock és Kiss precíziós műszerészek

**Fényképezőgépek
és töltőtollak**

szakszerű javítása

BUDAPEST,
IV., Kossuth Lajos-u. 1.
(Ferenciek bazárában)

Telefon: 89-7-45.

KÉSZÜLŐ UJDONSÁGOK!

Néhány héten belül megjelenik a magyar piacon a világhírű

EUMIG gyár

néhány ujdonsága, köztük mozifelvevő gépek beépített fotócellával, F:1,5 fényerejű Mayer-Plasmattal vagy állítható F:2,8 fényerejű Trioplannal.

DOLLINA II.

elnevezés alatt pedig 24 × 36^m-es normálfilmre dolgozó, beépített távolságmérős kiegészítő jelenik meg a kiváló CERTO gyártól, mely ezidő szerint a legolcsóbb gép ebben a típusban.

A dresdener Kamerawerkstädte kihozza az automatikus beállítású

PRAXIDOS

nevű nagyítógépet, 6¹/₂ × 9-es lemez és 6 × 9-es filmnagyságig mely abszolút megbízható, tökéletes és különösen nagyforgalmu laboratóriumokban csaknem nélkülözhetetlen.

Mindezen cikkek rövidesen kaphatók lesznek minden jobb fotószaküzletben; prospektusok már most kérhetők.

FORGALOMBA HOZZA A

SILBERER ÉS FORNÉT

cég, Budapest, Bálvány-u. 16.

NAGY RAKTÁR és NAGY VÁLASZTÉK

áll a nagybecsű vevőközönség rendelkezésére négy üzletben:

Szenes Márton

fotókereskedő

Főüzlet: IV., Károly-körút 16. — Telefon: 89-1-66.
Fióküzletek: VI., Teréz-körút 41. — Telefon: 12-4-71.
Most nyílt meg: VI., Teréz-körút 1/c. — Telefon: — — —
Ujpest, Árpád-út 62. — Telefon: 95-7-49.

Passepartout és keretet

készítfessen:

LORENZ-nél

Budapest, IV., Károly-körút 3. sz.

Telefon: 40-8-63.

Nézzé meg a Belváros legmodernebb
fényképezési szaküzletét, ahol

*régi avult gépét modern
gépre előnyösen átcserélheti!*

»FEHÉR OPTIKA«

látó- és fényképezési cikkek szaküzlete megnagyobbított helyiségében nagy felkészültséggel áll igen tisztelt ügyfelei részére.

Budapest, IV., Múzeum-krt 2. T.: 42-1-81

ELBOGEN FERENC

fényképezési cikkek szaküzlete

Budapest, VII., Erzsébet-körút 33. sz.
(Royal-Orfeum mellett) Telefon: 44-0-13.

Összes fotócikkek állandó raktáral

Használt,
régipépét

csékély ráfizetéssel kicserélem.

Vidéki Amatőrök !

A Photo-Club vidéki pártoló tagjai a „Foto“-t tagsági díjuk fejében

==ingyen kapják==

Évi tagsági díj: 12.- pengő.

Csatlakozzatok a Photo-Club táborához !

Sikert csak az egység biztosít.
A magyar művészi fotó hírnevét
nemcsak megszerezni, de meg-
tartani is kell.

Vevőt hoz a „Foto“

A **FOTO**

mindenkinek készséggel ad **TANÁCSOT**
minden jó eszmét, aktuális foto-kérdést **TÁMOGAT**
minden jó cikket és képet **K Ö Z Ö L**
minden amatőrnek érvényesüléshez **TERET AD**
mert a »FOTO« a magyar amatőröké

Akinek tehát jó eszméje, cikke,
vagy jó képe van, küldje be a
»FOTO«-nak.

Akinek felvilágosításra, utbaiga-
zításra, tanácsra szüksége van, for-
duljon bizalommal a **»FOTO«-hoz**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 17.
TELEFON: 82-5-88.

Vásároljunk
hirdetőinknél!

**FOTO
SOMMER**
FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

**MŰVÉSZIES NAGYÍTÁSOK
BUDAPEST, IX.**

RÁDAY-U. 2.

gyors, gondos, olcsó
kidalgozás.

HA FÚ A SZÉL
*és minden mozog.
akkor tudjuk csak igazán
értékelné a Leicát!*
*Kiváló előnyei: nagy fényerő,
villámgyors felvevő-készség,
biztos fogás, játszva leküzd
minden nehézséget.*

ERNST LEITZ · WETZLAR

**OLCSÓBB
ÚJ ÁRBAN!**

Nagyteljesítményű mi-
niatűr készülék 35
mm-es mozifilmre és
az ára csak **P 150.-**

Ez a kitűnő Kodak-készülék a

RETINA

Nagy fényerejű F 3.5 Schneider Xenar lencse, Compur zár 1—1/300 vagy 1—1/500 másodperces expozíciókra. Távcsőrendszerű kereső, automatikus filmszámláló és továbbító.

Olcso üzem, egy te-
kercs filmre 36 felvétel.

Tekintse meg a szaküzletekben még ma!

A nagyigényű amatőr legbiztosabb és legtökéletesebb negatív anyaga

**Ilford-
Hyper-
Pan**

lemez, film és
LEICA-film

Extra finom
szemcse!

Utolérhetet-
len minőség!

Nem drágább
mint más
gyártmány!

Nagyításokhoz
különleges fajta **Ilford**
brom-papírok

Beszerezhetők a fotó-
üzletekben, vagy a ve-
zérképviselőnél,

FEHÉR és TSA.

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 13. szám

Magyar nyelvű prospektus díjtalan.